Ühiskonna eetilised hoiakud ja suundumused elu lõpuga seotud küsimustes

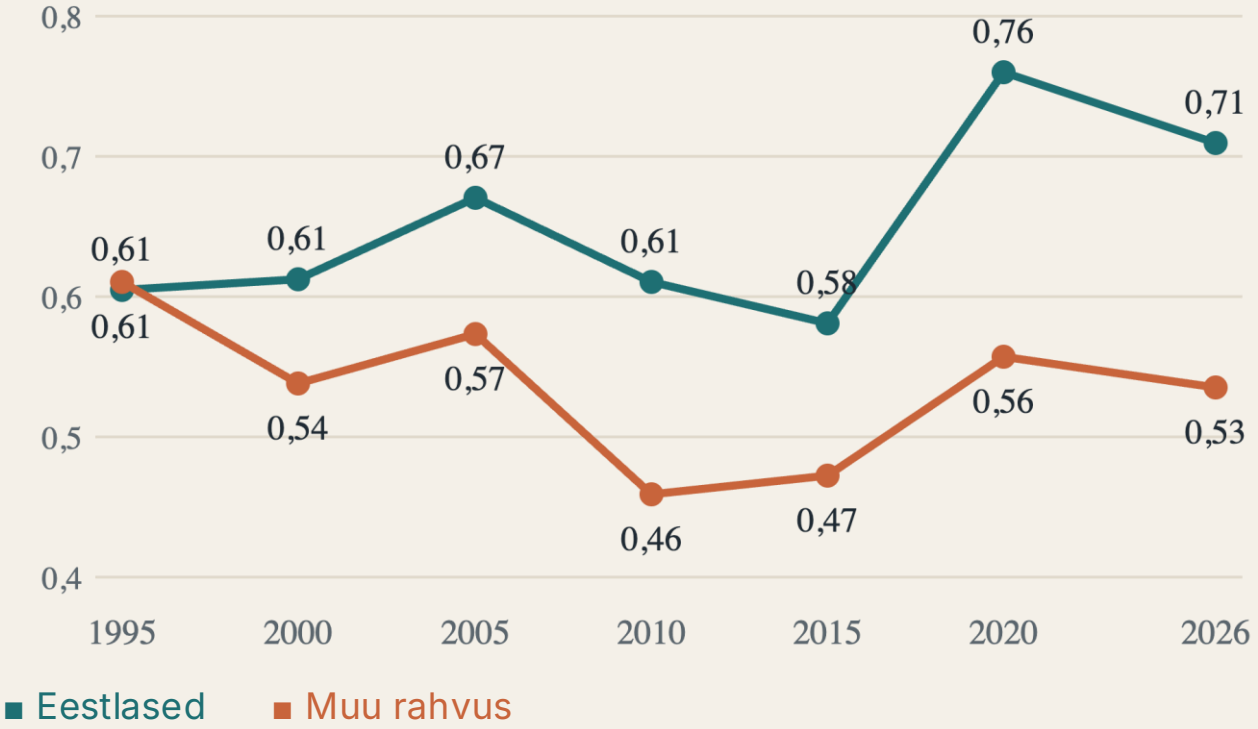
Elanikkond, usklikud ja surijatega tegelevad spetsialistid

EKN SÜGISKONVERENTS “USK MUUTUVAS EESTIS” 25.11.2026

H. Eelma. Krõõda surivoodil.
Illustratsioon A. H. Tammsaare romaanile
“Tõde ja õigus”. Puugravüür. Diplomitöö. 1959.

Eutanaasia aktsepteeritavus on 30 aastat püsinud kõrgel, eestlased ja muu rahvus lahknevad

0,18

vahe 2026 (0,71 vs 0,53)

Teised teemad 1995→2026:
abort 0,51→0,73,
homoseksualism 0,12→0,51 (2000→),
surmanuhtlus 0,77→0,48 (2020)

Allikas: eetiliste hoiakute aegrida EUU 1995–2026.

Eutanaasia, abistatud enesetapp ja enesetapp on eri nähtused

Aktsepteeritavaks (7–10 skaalal 1–10) pidajate osakaal, %

Kõik vastajad

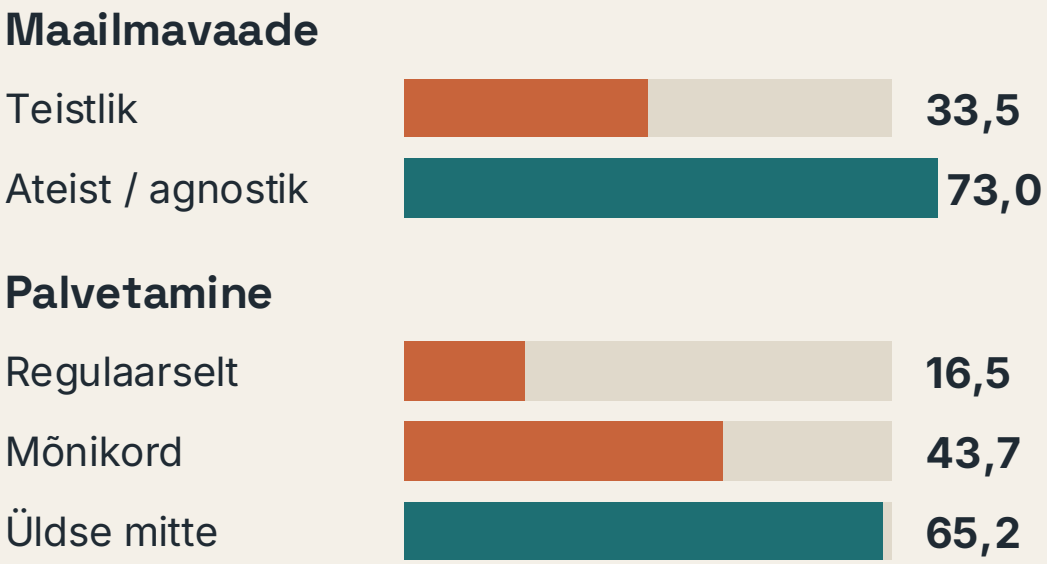

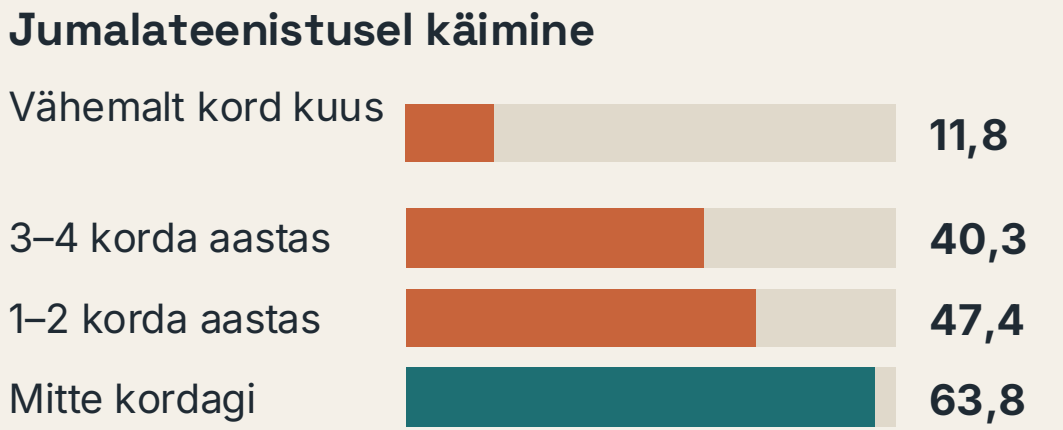
Aktsepteeritav, %	Eestikeelsed	Venekeelsed	Vahe
Eutanaasia	61,6	40,5	21,1 pp
Abistatud enesetapp	41,9	7,5	34,4 pp
Enesetapp	17,0	9,2	7,8 pp

Allikas: EUU2026; eesti- (n=1215) ja venekeelne (n=290) ankeet (sh “arvamus puudub”).

Mida usklikum ja usuelu praktiseerivam, seda väiksem eutanaasia aktsepteerimine

Eutanaasiat aktsepteeritavaks pidavate osakaal, %

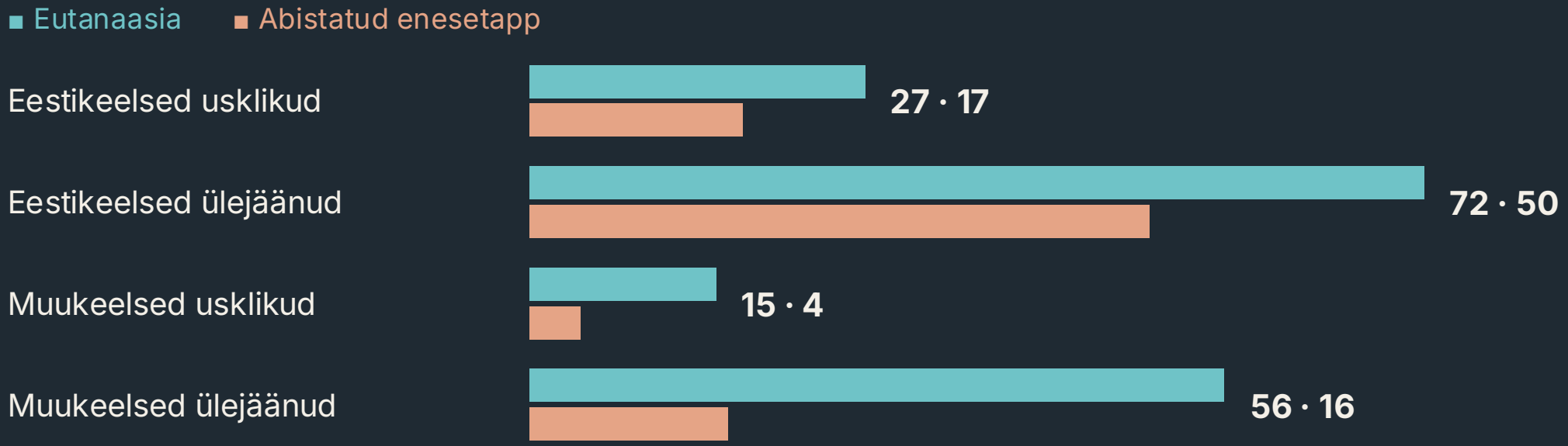

Abistatud enesetapp: 12,3% (kirikuskäijad) vs 37,1% (mitteosalenud); 13,9% (regulaarselt palvetavad) vs 37,9% (ei palveta)

Allikas: EUU2026, n: teistlik 357, ateist/agnostik 390; palvetamine n=138/357/1028; jumalateenistus n=98/59/257/1058.

Usklikud ei poolda eutanaasiat ega abistatud enesetappu eesti- ega venekeelses elanikkonnas

Aktsepteerib (pigem aktsepteerib + aktsepteerib), %

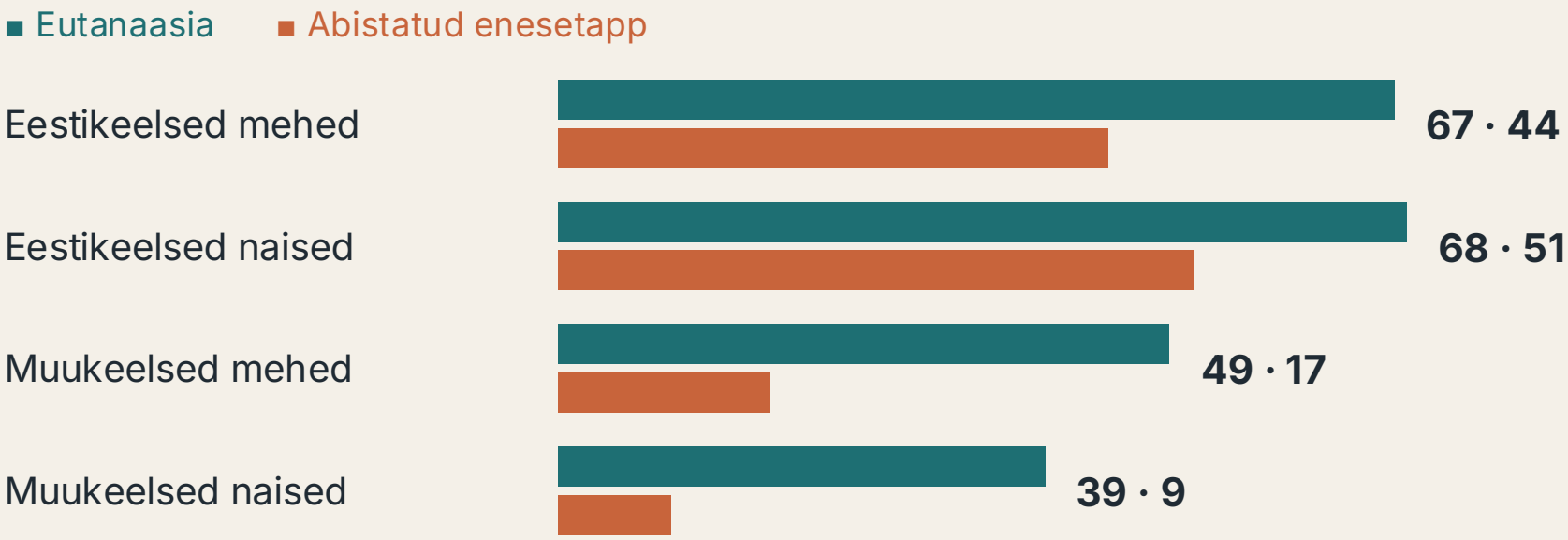

Eestikeelsetest usklikest 52% ei aktsepteeri eutanaasiat üldse, mitteusklike seas 10%.

Allikas: EUU2026 elu lõpetamisega seotud hoiakud keele ja usklikkuse järgi; 4-astmeline skaala, summeeritud ja ümardatud (eutanaasia, abistatud enesetapp).

Soolised erinevused on eestikeelsetel väikesed, muukeelsetel suuremad

Aktsepteerib (pigem aktsepteerib + aktsepteerib), %

Eestikeelsetel on eutanaasia toetus meestel ja naistel praktiliselt sama (67 ja 68%).
Abistatud enesetappu toetavad naised veidi rohkem (51 vs 44%).
Muukeelsetel on naised mõlema suhtes kõige tagasihoidlikumad (39% ja 9%).

Allikas: EUU2026 suhtumine enesetappu, abistatud enesetappu ja eutanaasiasse; ümardatud märgenditest. Enesetapp (mehed · naised): eestikeelsed 23 · 21, muukeelsed 16 · 10.

Eesti arstide küsitlus näitab elanikkonnast lubavamat suhtumist, hospiitsitöötajate andmed puuduvad

	Elanikud (EUU2026)	Arstid (BMJ Open 2025, n=526)
Eutanaasia	54,8% aktsepteerib	73% toetab seadustamist; 37% oleks ise valmis läbi viima
Abistatud enesetapp	31,6% aktsepteerib	71% toetab seadustamist; 46% oleks valmis kaasa aitama

Mida andmed ei näita

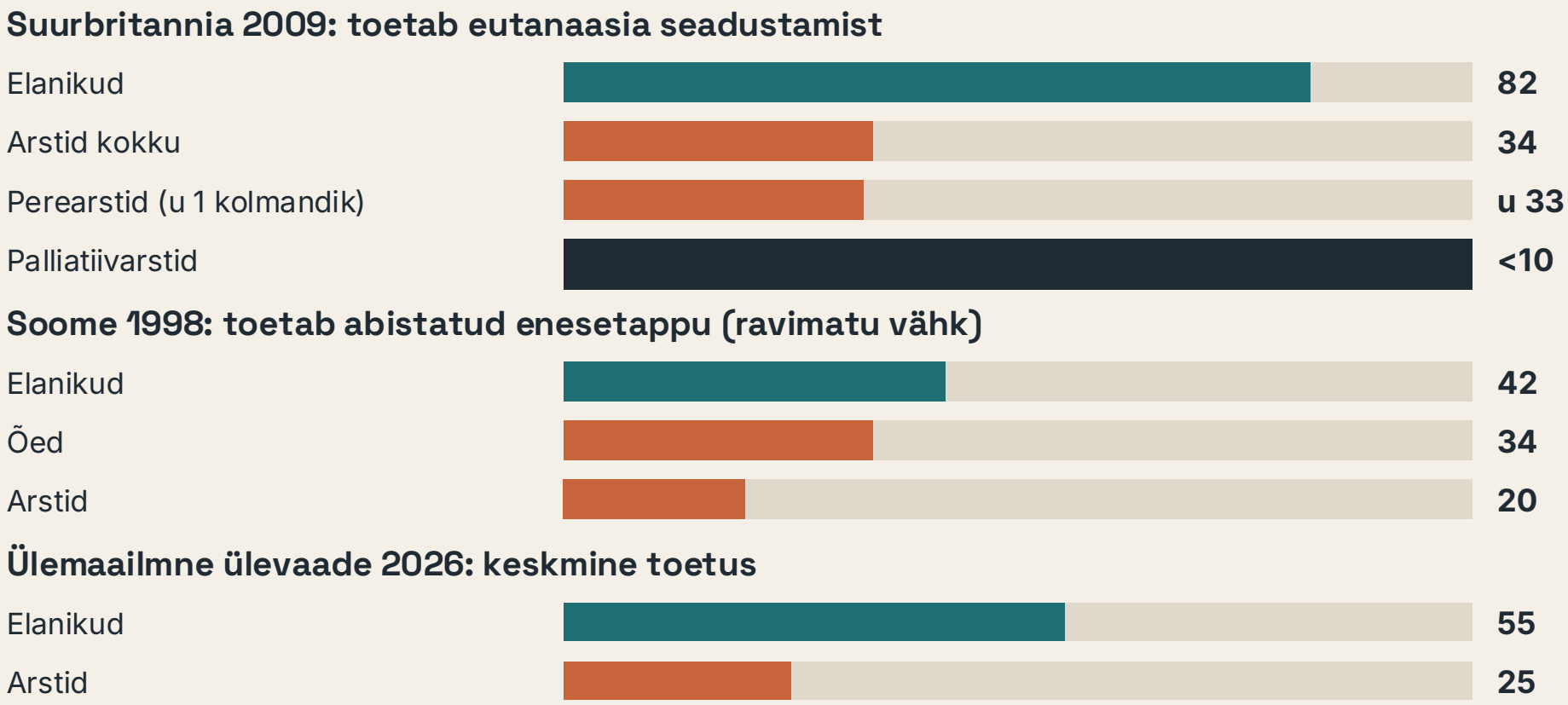
Küsitluste sõnastused ja aastad (2022 vs 2026) erinesid, võrdlus proportsionaalne. Hospiitsis ja palliatiivravis töötajate ega surijaid teenivate kaplanite ja vaimulike suhtumist pole uuritud.

Kvalitatiivne joon

Hiiu 42 töötajate avalik pöördumine ja CARE-H uuring: elulõpu pädevus on inimese “kõrval olla ka siis, kui lahendust pole“. *Hüpotees*: surijatega süsteemselt tegelejad toetavad pigem inimest, mitte elu lõpetamist.

Allikad: EUU2026; Keis jt 2025, BMJ Open 15(6); Sotsiaaltöö 10.11.2026 (CARE-H); Hiiu 42 töötajate avalik pöördumine “Elulõpu vaikus ei mahu Exceli tabelisse – meie oleme PERH-i südametunnistus”.

Mida lähemal ollakse surijale, seda tagasihoidlikumad ollakse elu lõpetamise osas: avalikkus, arstid, palliatiivravi spetsialistid

Allikad: Seale 2009; Grove 2025; Song & Tsai 2026 Worldwide physicians' attitudes toward euthanasia and physician-assisted death: A systematic literature review.

Üleilmne ülevaade 2026: arstide toetus on mõõdukas, ent sõltub piirkonnast ja seadusandlusest

Arstide toetuse vahemik uuringutes, % (40 uuringut, 2007–2023)

31 · 36

arstide mediaantoetus, %: eutanaasia · abistatud enesetapp

47 vs 34

abistatud enesetapu toetuse mediaan, %: riigid, kus see on lubatud vs mitte

Allikas: Song & Tsai 2026 *Worldwide physicians' attitudes toward euthanasia and physician-assisted death: A systematic literature review*. Eestit ülevaates ei ole. Austraalia ja Uus-Meremaa palliatiivarstide hulgas on eutanaasia toetus 7–17%.

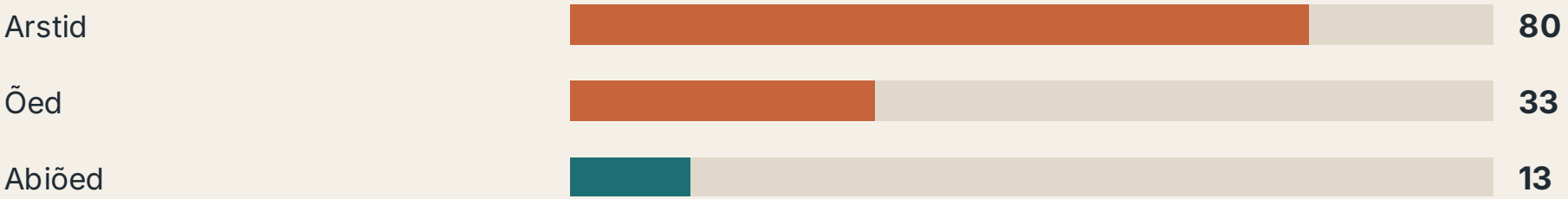
Põhjamaade palliatiivtöötajad: ametirühmade vahed on suuremad kui riikide vahed

Rootsi palliatiivtöötajad 2023: eutanaasia seadustamine

■ Vastu 38% ■ Poolt 36% ■ Otsustamata 26%

Vastu eutanaasia seadustamisele ametirühmiti

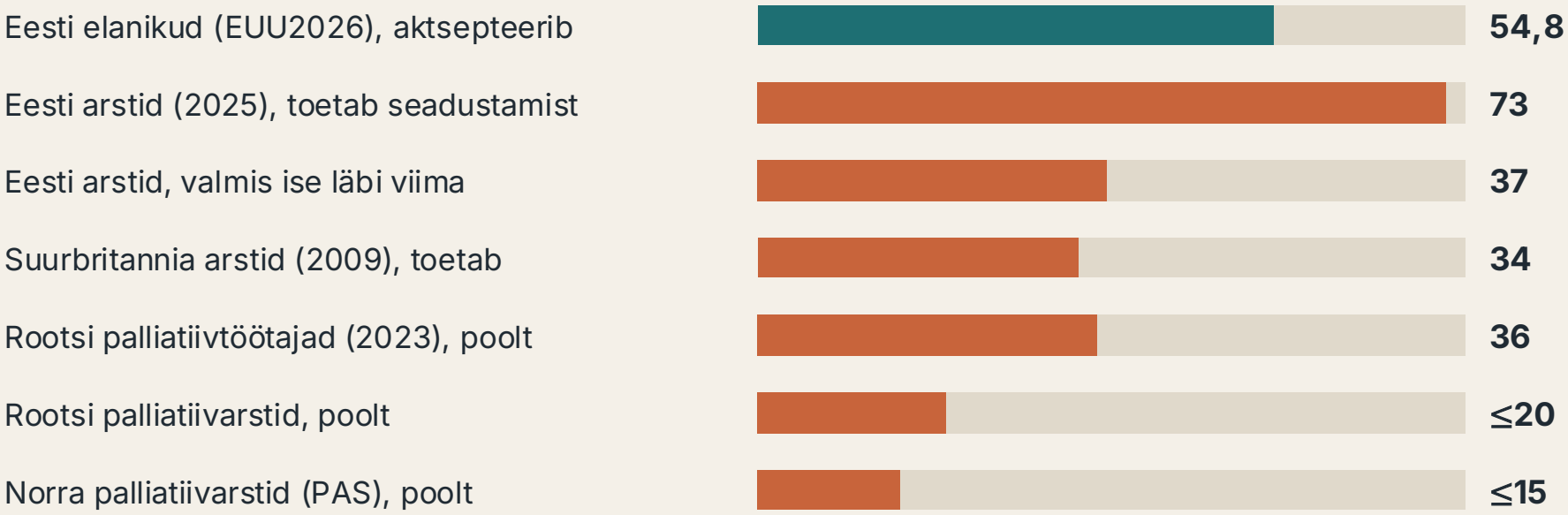
Norra palliatiivarstid (n=117): 85% on vastu abistatud enesetapu seadustamisele (73% kindlalt, 12% pigem).

Rootsis kasvab vastuseis vanuse ja palliatiivkogemusega (p<0,01).

Allikad: Segerlantz jt 2025, J Palliat Med 28(2):175–184; Fredheim jt 2025.

Eesti arstid on rahvusvahelises võrdluses lubavamad kui palliatiivspetsialistid mujal

Toetus või aktsepteerimine, %.

Hüpotees: Eesti hospiitsi- ja palliatiivtöötajad ning kirikus käijad (eutanaasiat aktsepteerib 11,8%) eristuvad sarnaselt Põhjamaade palliatiivtöötajatega. Seda tuleks eraldi edasi uurida.

Allikad: EUU2026; Keis jt 2025, BMJ Open 15(6); Seale 2009; Segerlantz jt 2025; Norra uuring PMC12516118. „≤“: 100% miinus vastuseis (otsustamata kaasa arvatud).

Üldistused ja piirangud

3 astet

Eutanaasia 55% > abistatud enesetapp 32% > enesetapp 15%: elanikud ei käsitle neid ühtse nähtusena.

52 pp

Vahe eutanaasia aktsepteerimises: vähemalt kord kuus jumalateenistusel käijad 11,8% vs mitteosalenud 63,8%. Seos on astmeline.

Ühiskonnas on eutanaasia toetus kõrge ja stabiilne (eestlased 0,71, muu rahvus 0,53 skaalal 0–1).
Regulaarselt kirikus käijate ja venekeelse elanikkonna seas valitseb selgelt vastuseis.

Üldistuste piirangud: seosed on kirjeldavad; keel, vanus, haridus ja usk põimuvad; spetsialistide rühmad vajavad eraldi uurimist.

Allikad: EUU2026 ja EUU 1995–2026 võrdlus.

Allikad

Seale C. (2009) Legalisation of euthanasia or physician-assisted suicide: survey of doctors' attitudes. doi:10.1177/0269216308102041

Segerlantz M. et al (2025) Attitudes Toward Medical Assistance in Dying Among Swedish Palliative Care Professionals. doi:10.1089/jpm.2024.0183

Grove G. L., et al. Voluntary-assisted dying, euthanasia and physician-assisted suicide: global perspectives-systematic review. (2025) BMJ Support Palliat Care 15(4):423–435. doi:10.1136/spcare-2024-005116

Suarez-Almazor M. et al (1997) Euthanasia and physician-assisted suicide: a comparative survey of physicians, terminally ill cancer patients, and the general population. doi: 10.1200/JCO.1997.15.2.418.

Fredheim O. M. et al (2025) Attitudes Toward Euthanasia and Physician-Assisted Suicide Among Norwegian Palliative Care Physicians. doi: 10.1177/26892820251372012

Becker T. jt (2023) Innov Aging. doi:10.1093/geroni/igad104.3700

Dopelt K. et al (2021) Facing Death: Attitudes toward Physician-Assisted End of Life among Physicians Working at a Tertiary-Care-Hospital in Israel doi:10.3390/ijerph18126396

Broeckaert B et al (2009) Palliative care physicians' religious / world view and attitude towards euthanasia: a quantitative study among flemish palliative care physicians doi:10.4103/0973-1075.53511

Keis, A., Aluoja, A., Pisarev, H., Uusküla, A., & Suija, K. (2025). Attitudes towards euthanasia and assisted suicide: a cross-sectional study among physicians in Estonia. BMJ Open, 15(6).